

10.

KALM TE MIDDEN VAN WOELIGE BAREN

Buitenlandse zaken en defensie

Zoals een kudde dieren in het wild soms schouder aan schouder in een kring staat om een belager af te schrikken, nopen geopolitieke dreigingen de EU tot eensgezindheid. Alleen al de Oekraïne-oorlog en de economische en politieke assertiviteit van China roepen om een kritische bezinning op de rol van de EU op het wereldtoneel. Deze nieuwe uitdagingen vereisen een kalm, realistisch en geloofwaardig antwoord, zonder in te boeten op de zeggenschap van lidstaten. Daartoe heeft, wat de SGP betreft, het bestaande instrumentarium, zoals voorzien in de Verdragen, niet verder uitgebreid maar juist effectief benut te worden. Het beschermen van Europese belangen en het verminderen van afhankelijkheden in een multipolaire wereld moet centraal staan. Tegelijk blijft een realistische visie vereisen dat het buitenlandbeleid primair een bevoegdheid blijft van de lidstaten. Dit moet ook tot uitkomst komen in de besluitvormingsprocedures in de Raad van Ministers. Het uiteindelijke doel is de 'vrede van de stad' dienen en de naaste rechtendoen, met oog voor de eigenheid van landen en volken.

ben en de EU dwingen om steeds te werken aan het verenigen van de lidstaten. Juist afschaffing hiervan geeft spanningen tussen lidstaten, omdat sommige gepasseerde worden en kleinere lidstaten onevenredig benadeeld worden. De SGP erkent de historische en culturele verschillen tussen de lidstaten, ook in hun bilaterale betrekkingen met derde landen, en wil dat respecteren. Om die reden wil de SGP ook geen verdere versterking van het mandaat en de institutionele capaciteiten van de Europese Dienst voor Extern Optreden (EDED). Er komt dus geen Europese minister voor Buitenlandse Zaken en evenmin krijgt de EU een eigen zetel bij internationale organisaties zoals de VN. Die zetels blijven voorbehouden aan de lidstaten.

In het kort:

- ▶ Besluitvorming inzake het GBVB blijft, met het oog op draagvlak en effectiviteit, op basis van unanimité; plaatsvinden, waarbij wel een constructieve en betrouwbare houding geëist mag worden van alle lidstaten van de EU als 'waarden-gemeenschap'.

Recht doen

Een kerntaak van de EU als 'soft power' is haar inzet voor fundamentele mensenrechten wereldwijd. De EU dient erop aan te dringen dat fundamentele vrijheden elders in de wereld zo goed mogelijk constitutioneel, wettelijk en in de praktijk worden gewaarborgd. Denk aan de vrijheidsrechten van godsdienst en levensovertuiging in landen als Iran en Nigeria, aan de vrijheid van meningsuiting en aan de beschermwaardigheid van het (ongeboren) leven. De SGP constateert al lange tijd dat het Europese buitenlandbeleid zich kenmerkt door inconsistentie als het gaat om mensenrechten en fundamentele vrijheden. Er is een grote toegeeflijkheid aan totalitaire regimes van zowel islamistische als communistische snit. Dat kan niet gezegd

Draagvlak en effectiviteit

Dat besluiten inzake het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid (GBVB) momenteel maar moeizaam tot stand komen, leidt tot frustraties en vertraging. Dat elke lidstaat het proces kan blokkeren, schept naar buiten toe het beeld dat de EU intern verdeeld en dus zwak is. Steeds vaker gaan daarom stemmen op om besluitvorming met unanimité in de Raad te vervangen door een gekwalificeerde meerderheid. De SGP wil echter vasthouden aan de unanimité-regel. Felt is namelijk dat unanieme besluiten een sterker mandaat heb-

worden als het gaat om Israël en de opkomende democratieën in de ACP-landen (landen in Afrika, het Caraïbisch gebied en de Stille Oceaan). Palestijnen krijgen heel veel steun van de EU, maar etnische minderheden die elders vervolgd en onderdrukt worden, krijgen nauwelijks aandacht. Dit willekeurige en ongelijke beleid is niet houdbaar als we beseffen dat we met alle mensen een gelijke menselijke waardigheid delen.

De SGP heeft, zowel in Nederland als in het Europees Parlement, een lange staat van dienst in het opkomen voor godsdienstvrijheid in de wereld.

De EU moet de onderdrukking van christenen aan de kaak stellen in haar besprekingen met landen waar sprake is van christenvervolgving of andere vormen van repressie en discriminatie. Christenvervolgving is een kenmerk van totalitaire regimes, die dit kunnen doen omdat ze ook alle andere fundamentele vrijheden onderdrukken. Deze regimes kenmerken zich door gevangenschap van politieke tegenstanders en de afwezigheid van enige vorm van democratische tegenmacht. In islamistische en communistische regimes zien we daarnaast dat een totalitaire ideologie dwingend wordt opgelegd aan alle burgers. Godsdienstvrijheid kan alleen daar gereïsoleerd worden waar er ook respect is voor andere fundamentele vrijheden zoals omschreven in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. In het geval van mensenrechtenschendingen continueert de EU het actief gebruik van haar wereldwijde sanctieregeling voor de mensenrechten. Slachtoffers van oorlogsgeweld verdienen ruime humanitaire steun. De EU zet zich, ook in het kader van handelsverdragen, in tegen moderne slavernij en andere vormen van uitbuiting. Het past de EU niet om seculier-Westerse waarden, die veel verder gaan dan de vastgelegde Verklaring van de Rechten van de Mens, te bevorderen op terreinen waar de EU geen bevoegdheid heeft zoals lhbtbi-rechten (homohuwelijk) en seksuele en reproductieve rechten (o.a. abortusdiensten).

De SGP pleit speciale trainingsprogramma's voor EU-diplomaten. Deze EU-vertegenwoordigers moeten wereldwijd op hun taak berekend zijn. Zij

zijn het immers die duidelijk moeten maken hoe de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging beschermd wordt. Het idee van religieuze neutraliteit pakt vaak verkeerd uit, omdat niet onderkend wordt dat er wel degelijk verschillen tussen godsdiensten zijn. Het beleid dient die niet te negeren, maar er juist rekening mee te houden. De benoeming van een Speciale Gezant voor Godsdienstvrijheid moet veel sneller verlopen dan in de afgelopen jaren het geval was. Ook moet de Speciale Gezant voldoende financiële en personele ondersteuning krijgen om het mandaat goed te kunnen uitvoeren. Verder moet de EU zorgen voor een gestructureerde, nauwe werkkrelatie tussen de Speciale Gezant en de EDEO.

In het kort:

- ▶ De EU zet zich in voor fundamentele mensenrechten zoals godsdienstvrijheid, onder meer door middel van een speciaal trainingsprogramma voor 'religieuze sensitiviteit' voor EU-delegaties.
- ▶ De Speciale Gezant voor Godsdienstvrijheid krijgt een ruim mandaat en wordt overgeplaatst van de Europese Commissie naar de EDEO, waardoor de post een zwaarder karakter krijgt als onderdeel van het buitenlandbeleid.
- ▶ Er komt een afdeling binnen de EDEO die zich richt op etnische minderheden buiten Europa zodat de oorzaken van conflicten beter voorkomen kunnen worden.
- ▶ Het EU-buitenland- en handelsbeleid legt niet langer ideologische eisen op aan landen buiten de EU en stelt ook geen eisen die verder gaan dan internationaal bindende mensenrechten.

onderhandelingsproces moeten achtereenvolgens en volledig worden afgesloten: er bestaat dus geen 'fast track'-procedure. Toetreding van landen gebeurt op individuele basis, niet in groepsvorm.

Turkije komt, wat de SGP betreft, geen plaats toe in de EU. De historische en culturele afstand ten opzichte van Europa is daarvoor te groot. Daarnaast zien we in dit door de islam gestempelde land al jarenlang een achteruitgang in het functioneren van de rechtstaat, democratie en mensenrechtensituatie (in het bijzonder voor minderheden als christenen en Koerden). Ook de Turkse weigering om de Republiek Cyprus als soevereine staat te erkennen, maakt duidelijk dat Turkije zich niet kwalificeert als lidstaat van de EU. Wat de SGP betreft worden daarom de toetredingsonderhandelingen direct stopgezet. Wel kan Turkije vanwege zijn strategische positie en lidmaatschap van de NAVO een bevoorrecht partnerschap worden aangeboden. De douane-unie krijgt een upgrade, maar wel met een clausule over mensenrechten, democratie en rechtstaat.

In het kort:

- ▶ De EU houdt zich strikt aan de bestaande toetredingscriteria, met oog voor de interne stabiliteit van de EU.
- ▶ Turkije kan geen lid worden van de EU.
- ▶ Een alternatief is 'bevoorrecht partnerschap'.

Naar een zelfstandiger Europa

De EU is voor sommige goederen, energie en grondstoffen te sterk afhankelijk van andere grootmachten, zoals China en in mindere mate Rusland. De EU moet haar belangen en haar markt beter beschermen tegen ongewenste buitenlandse invloeden, met name op het gebied van vitale infrastructuur (zoals havens). Ook moet de EU strategische samenwerking aangaan met gelijkgezinde partners zoals de Verenigde Staten, Australië, Ja-

Terughoudendheid rond EU-uitbreiding

Een eventuele uitbreiding van de EU moet gebaseerd zijn op strikte toepassing van de criteria van Kopenhagen. Ook mag het effectief functioneren van de EU niet onder druk komen te staan als gevolg van een uitbreiding. Het toetredingsproces moet daarom op een eerlijke, geloofwaardige en zorgvuldige wijze verlopen. Gemaakte afspraken worden nagekomen, zowel door de EU als door toetredingslanden. De EU mag geen valse verwachtingen wekken. Tegelijk mag de EU ook geen oneigenlijke eisen stellen aan kandidaat-lidstaten zoals ten aanzien van abortus en ten aanzien van huwelijken van personen van hetzelfde geslacht. Dat zijn strikt nationale bevoegdheden. Als kandidaat-lidstaten zich niet aan afspraken houden of achteruitgang tonen, mag de EU korten op pre-toetredingssteun of zelfs het toetredingsproces opschorten of stopzetten. Alle hoofdstukken van het

De EU moet de onderdrukking van christenen aan de kaak stellen in haar besprekingen met landen waar sprake is van christenvervolgving of andere vormen van repressie en discriminatie.

pan, Zuid-Korea en het Verenigd Koninkrijk. De SGP wil de trans-Atlantische band verder versterken.

Tevens moet de ingezette verbetering van relaties met landen van de Associatie van Zuidoost-Aziatische Naties (ASEAN) in de Indo-Pacific voortgezet worden. Dat is tegelijk een antwoord op de assertieve rol van China in de regio. China belemmert de vrijheid van navigatie in de Zuid-Chinese Zee en heeft daarmee een negatieve invloed op de wereldhandel. Het is verleidelijk om in dit verband naar het enorme politieke, economische en demografische potentieel van India te kijken als tegenwicht tegen de torenhoge invloed van China in de hele regio. Verbetering van relaties met India, maar ook met andere landen in de regio, dient echter hand in hand te gaan met een verbetering van de mensenrechten in dit land. Als SGP hebben we grote zorgen over de situatie van christenen in India, die belaagd worden door geweld van extremistische hindoes wat wordt aangemoedigd door de blasfemiewetgeving, de

China: ontwakende draak?

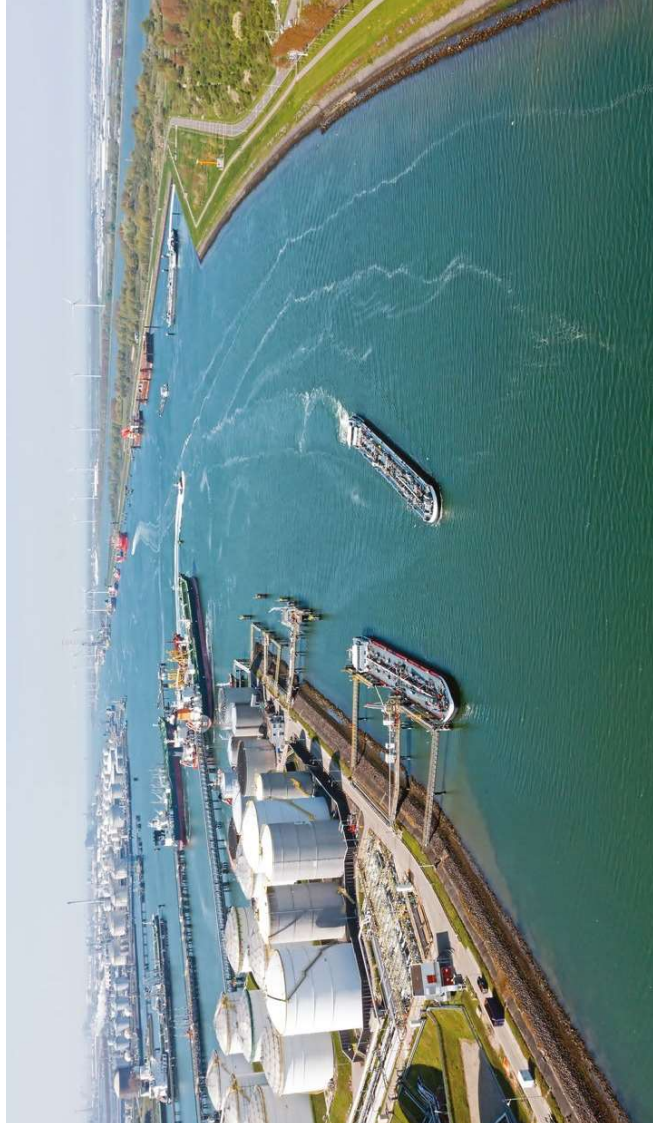
Lang field China de schijn op een duif te zijn, maar de laatste jaren ontloopt het land zich steeds meer als een draak. We zien er de toenemende repressie van minderheden zoals de Oeigoeren en christenen, de steeds verdere inperking van fundamentele vrijheden, de aftakeling van de autonomie en democratie in Hongkong en de excessieve sociale controle in het land. Tevens zijn er grote zorgen over de toenemende agressieve retoriek tegen Taiwan. Daarnaast zien we op het wereldtoneel een voortschrijdende assertiviteit van China. Hier tegenover moet de EU een kritischer houding aan nemen, in nauwe samenwerking met de Verenigde Staten. De kern is dat de EU snel minder afhankelijk dient te worden van China, zeker inzake grondstoffen, technologie en vitale infrastructuur, zoals (lucht)havens. Chinese investeringen en participatie in onder meer Europese openbare aanbestedingen in kritische sectoren moeten 'aan de voorkant' veel strenger getoetst en eventueel tegengehouden worden, onder andere door bestaande juridische mogelijkheden beter te benutten. Zo kunnen we voorkomen dat Chinese staatsbedrijven te veel voet aan de grond krijgen. Daarnaast moeten alle betrokkenen extra waakzaam zijn voor intellectuele diefstal door stagiairs, onderzoekers of medewerkers bij universiteiten en hightechbedrijven, zoals ASML. Verder moeten de EU en haar lidstaten actief optreden tegen buitenlandse inmenging in de academische wereld en op sociale media. Er komt een Europees verbod op Chinese sociale media-kanalen met dubieuze privacy-voorwaarden, zoals TikTok. De EU heeft belang bij het handhaven van de status quo in de Straat van Taiwan, inclusief goede relaties met Taiwan, en dient voorbereid te zijn op een escalatie van het conflict en de toenemende Chinese militaire presentie in de regio.

In het kort:

- ▶ Tegenover China en Chinese investeringen toont de EU meer ruggengraat.
- ▶ De EU versterkt de (handels)banden met Taiwan en streeft naar een betekenisvolle participatie van Taiwan in internationale gremia.

Rusland en Oekraïne

De Oekraïne-oorlog heeft Europa definitief uit haar 'geopolitieke winterslaap' gehaald. Dit toont aan dat vrede allesbehalve vanzelf spreekt, al hebben de machthebbers zeker niet het laatste woord (Psalm 2). Rusland moet de internationale rechtsorde en dus de soevereiniteit en het zelfbeschikkingsrecht van Oekraïne respecteren. Die soevereiniteit wordt door Rusland met cynisch en nietsontziend geweld geschonden. De aanwezigheid van Russische minderheden of een Sovjethistorie rechtvaardigt het geweld tegen Oekraïne niet, evenmin als tegen Estland, Letland, Litouwen, Polen, Roemenië, Moldavië, Georgië of Bulgarije. Landen en volken mogen zelf kiezen voor een democratisch systeem. Juist ook christenen, die zich de onderdrukking in de Sovjettijd herinneren, hebben daar direct baat bij. Op basis van deze overtuiging is de SGP voor ruimhartige politieke, militaire en humanitaire steun aan Oekraïne – zónder de oorlog tot de onze te maken en met de bereidheid tot het sluiten van vrede. Concrete steun voor vrijheid kan zich echter niet beperken tot Oekraïne. Waar vrijheid op het spel staat, mag er inzet van de EU en haar lidstaten verwacht worden om die vrijheid te behouden. Wat de SGP betreft blijft anderszijds behoudzaamheid nodig. Rusland is een groot land met een oude en rijke cultuur. Het blijft van belang oog te houden voor diplomatieke openingen waar die zich voordoen.

In het kort:

- ▶ Strevend naar vrede, blijft de EU Oekraïne steunen in de strijd tegen de Russische agressie.
- ▶ De EU zet zich ook elders in om bestaande vrijheid te behouden tegenover totale agressors.

Defensiesamenwerking: de NAVO leidt, de EU kan ondersteunen

Het bevorderen van vrede op ons continent is één van de ontstaans- en bestaansredenen van de EU. Meer dan ooit in de recente historie is het nodig dat de Europese landen streven naar nuttige vormen van Europese defensiesamenwerking. De Russische oorlog van agressie tegen Oekraïne toonde pijnlijk aan hoe slap de defensievlag er in veel lidstaten bijhangt. We zijn ons er opnieuw van bewust geworden dat onze vrijheid van vanzelfsprekendheid is. Wat de SGP betreft is vrijheid een gave die verdedigd en gekoesterd moet worden. De oorlog laat zien dat EU-lidstaten elkaar nodig hebben om ontwikkelingen buiten de EU het hoofd te kunnen bieden. Dit kan gebeuren zonder dat de nationale soevereiniteit wordt opgegeven.

Vooropgesteld: de NAVO is en blijft voor de SGP de hoeksteen van ons veiligheids- en defensiebeleid. Tegelijk moeten we erkennen dat er na de Zweedse toetreding tot de NAVO slechts vier EU-lidstaten géén lid zijn van deze alliantie. De EU kan hier niet omheen, maar wat de NAVO al goed doet, hoeft de EU niet dunnetjes over te doen. Alle projecten

op het gebied van Europese defensiesamenwerking moeten voortaan getoetst worden aan vier criteria: subsidiariteit, proportionaliteit, noodzaak en meerwaarde. Dat wil zeggen: de lidstaten staan vooraan; samenwerking moet niet verder gaan dan strikt noodzakelijk; samenwerking moet überhaupt een noodzakelijk en urgent doel dienen; de EU-inzet moet een duidelijke meerwaarde hebben ten opzichte van wat de NAVO doet of vergeleken met bi- of multinationale samenwerking.

In dit licht kan de EU een rol spelen rond civiel-militaire inzet zoals conflictpreventie, crisisbeheersing, training en humanitaire ondersteuning. Dit laatste gebeurt in nauwe afstemming met de Verenigde Naties. Andersoortige militaire operaties zijn uitzonderlijker. Deze moeten worden uitgevoerd in nauwe afstemming met de NAVO en ze dienen aanvullend te zijn op de NAVO-operaties. Denk aan anti-piraterijmissies of antiterrorismemissies in Afrika. In de Sahel verliest de EU invloed door de aanwezigheid van Russische strijdkrachten via het huurliingenleger Wagner, en door afnemend draagvlak onder de bevolking. De instabiliteit in die regio maakt hernieuwde inzet en focus vanuit de EU noodzakelijk. De EU moet er wel samenwerken met de Verenigde Naties en de Afrikaanse Unie. Zo kan de EU de stabiliteit, vrede en veiligheid helpen waarborgen. Daarmee wordt tevens voorkomen dat nieuwe migratiestromen op gang komen met alle schadelijke gevolgen van dien, zoals mensensmokkel.

Daarnaast heeft de EU een rol in het versterken van militaire mobiliteit, samenwerking bij onderzoek en ontwikkeling, en verbetering van interoperabiliteit. De Oekraïne-oorlog laat zien hoe belangrijk het is om snel militair materieel door Europa te kunnen verplaatsen. Hybride dreigingen zijn de afgelopen jaren toegenomen. Dat betreft niet alleen de aantallen, maar ook de intensiteit ervan. Onder hybride dreigingen verstaan we het volgende: ze combineren militaire met niet-militaire middelen, waaronder desinformatie, cyberaanvallen, economische druk, inzet van irreguliere gewapende groepen en inzet van reguliere troepen. De scheidslijn tussen oorlog

en vrede vervaagt hierdoor. Het primaire doel is om twijfel en verdeeldheid te zaaien, samenlevingen te destabiliseren en te ondermijnen. Om die reden blijft de strijd tegen hybride en cyberdreigingen cruciaal.

Het Europees Defensie Agentschap (EDA) kan lidstaten helpen om efficiënter samen te werken bij de aanschaf van defensiematerieel en om duplicering van materieel, middelen en taken te voorkomen. Daarbij moet de rol van de EU faciliterend zijn op basis van een behoefte van onderop. De samenwerking houdt bij voorkeur een bi- of multilateraal karakter. Bij de uitvoering van het Europees Strategisch Kompas is nauwe afstemming nodig op het Strategisch Concept van de NAVO. Zeker als het gaat om de verdediging van Europa en zijn buitengrenzen moeten we duplicatie vermijden:

militaire middelen en personeel komen immers uiteindelijk uit één koker.

De Europese Vredesfaciliteit (EPF) is een mechanisme voor de gemeenschappelijke financiering (buiten de EU-begroting om) van militaire operaties of hulpmaatregelen. Deze staat onder beheer van de EU-lidstaten en kan snel effectieve hulpoperaties mogelijk maken. Dat heeft nut, maar moet wel gepaard gaan met transparantie en heldere afspraken over onder meer een budgetplafond. Feit is dat de Europese NAVO-lidstaten meer moeten investeren in militaire slagkracht. De NAVO-norm van 2% van het bbp voor defensie-uitgaven is daarbij leidend. Het is een afspraak waaraan ook EU-lidstaten moeten voldoen. De inzet van militairen blijft de soevereine bevoegdheid van de lidstaten. In geen geval mogen militair-strategische

De NAVO is en blijft voor de SGP de hoeksteen van ons veiligheids- en defensiebeleid.

keuzes overgeheveld worden naar de EU. Bij inzet van Nederlandse militairen moeten de Nederlandse regering en het Nederlandse parlement hierop aanspreekbaar zijn. Europese coördinatie is prima, maar EU-initiatieven mogen niet leiden tot een Europese commandostructuur of een Europees leger.

In het kort:

- ▶ Europese defensiesamenwerking kan, in aanvulling op de NAVO, meerwaarde hebben rondom bijvoorbeeld civiel-militaire inzet, interoperabiliteit en ontwikkeling en de aanschaf van capaciteiten, maar wordt voortaan strikt en structureel getoetst aan de criteria van subsidiariteit, proportionaliteit, noodzaak en meerwaarde.
- ▶ Europese NAVO-landen dienen te voldoen aan hun verdragsverplichting betreffende hun NAVO-bijdrage.

verdedigen tegen aanvallen op haar legitieme bestaansrecht en om terreurorganisaties te elimineren. Erkenning van een Palestijnse staat mag geen resultaat zijn van een eenzijdige internationale verklaring (van bovenaf), maar alleen van succesvolle vredesbesprekingen (van onderop). Hierbij kan wel sprake zijn van externe bemiddeling en een constructieve rol van de EU. Het helpt echter niet dat de Palestijnse Autoriteit (PA) normalisering van betrekkingen tussen Palestijnse en Israëlische burgers tegengaat en zo vrede van onderaf frustreert. Jeruzalem moet de ongedeelde hoofdstad van Israël blijven. De EU verplaatst haar ambassade in Israël naar Jeruzalem. Verbetering van de humanitaire omstandigheden van Palestijnen verdient onze steun. Daarbij moet de PA er wel voor zorgen dat EU-gelden verantwoord en effectief besteed worden en ten goede komen aan de burgers. Dat geldt eveneens voor Europese geldstromen die buiten de PA om reekstreeks bij NGO's of lokale projecten terechtkomen. De EU en de lidstaten moeten hier scherp op toezien en over rapporteren. Zolang er sprake is van corruptie, uitkeringen aan (families van) veroordeelde Palestijnse terroristen en van anti-Israëlische en antisemitische propaganda in schoolboeken, moet een evenredig deel van de middelen bevroren wor-

den. De EU moet zich ook expliciet blijven inzetten voor de vrijheid van christelijke en andere religieuze minderheden in de Palestijnse gebieden. Het is bijzonder en overbodig dat er naast de algemene VN-vluchtelingenorganisatie ook nog een speciale organisatie voor Palestijnse vluchtelingen (UNRWA) bestaat. Wat de SGP betreft, dient de UNRWA opgeheven te worden. Als dat niet haalbaar is, moet UNRWA en haar mandaat ten minste grondig hervormd worden. Daarbij denken we aan het afschaffen van de vluchtelingenstatus voor nieuwe generaties Palestijnen en aan het zuiveren van antisemitisme en Israëlhaat in lesmateriaal en bij personeel. Als voornaamste donors dienen de EU en haar lidstaten deze hervormingen aan te moedigen.

Positief is dat de Associatierraad tussen EU en Israël in 2022 weer is bijeengekomen na jaren van inactiviteit. In de komende jaren moet de Associatierraad actief bijeen blijven komen. Een opwaardering van het Associatieverdrag tussen de EU en Israël is daarbij nodig, maar deze opwaardering mag niet gekoppeld worden aan het conflict met de Palestijnen. Tegelijk wordt de eenzijdige BDS-beweging (boycot, desinvestering, sancties) tegengegaan. Deze beweging die oproept tot een boycot van Israël, is antisemitisch van aard en ontzegt de Joodse staat zijn legitimiteit. Ook moeten we zoeken naar mogelijkheden om het beleid te veranderen inzake etikettering van producten uit de nederzettingen. Europese wetgeving en uitspraken van het Hof van Justitie verbieden het dat deze producten het etiket 'made in Israël' dragen. De EU gebruikt wetgeving over consumentenbescherming als een beleidsinstrument om een politiek standpunt ten opzichte van het Israëlisch-Palestijnse conflict af te dwingen. Dat is gebaseerd op een dubbele standaard.

Helaas neemt het antisemitisme in Europa toe. Veel Europeanen hebben geen juist beeld van Joden, de Holocaust en Israël. Dit is gevaarlijk. De Europese Commissie moet actief invulling blijven geven aan haar prijzenswaardige strategie ter bestrijding van antisemitisme en ter bevordering van het Joodse

leven. Daartoe moet de Europese coördinator voor antisemitismebestrijding een ruim mandaat en ruimere middelen behouden.

De Abrahamakkoorden tussen Israël en diverse Arabische landen zijn een belangrijke mijlpaal voor meer samenwerking in het Midden-Oosten. Zij brachten een nieuwe regionale dynamiek op gang tussen voorheen rivaliserende naties. De EU moet het voortouw nemen om deze positieve dynamiek te bestendigen. Om het volle potentieel van de Abrahamakkoorden te benutten, moet de EU inzetten op meer handel, investeringen, innovatie en intermenselijke betrekkingen met deze landen en op het samen aanpakken van gemeenschappelijke uitdagingen.

In het kort:

- ▶ De EU steunt constructieve vredesinitiatieven in Israël en het Midden-Oosten, zonder zich te verliezen in dictaten van bovenaf. De eenzijdige BDS-beweging wordt tegengegaan.
- ▶ Om de situatie van Palestijnse burgers werkelijk te verbeteren, houdt de EU effectief toezicht op een eerlijke en doelmatige besteding van hulp gelden, inclusief concrete consequenties bij misbruik, zoals bevroering van gelden.

De Europese Commissie moet actief invulling blijven geven aan haar prijzenswaardige strategie ter bestrijding van antisemitisme en ter bevordering van het Joodse leven.

